DAGNY

TIDNING FÖR SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 10. Stockholm den 11 Mars 1909. 2:a årg.

Prenumerationspris:	Redaktion:	Redaktör o. ansvarig utgifvare:	Expedition	Annonspris:
1/1 år . . kr. 4: 50 | 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 „ . . „ 3: 50 | 1/4 „ . . „ 1: 25 **Lösnummer 10 öre.** Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	**ELLEN KLEMAN.** Mottagningstid: Kl. 11—12. Sthlm 1909, F. Englunds Boktr.	och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: **DAGNY, Stockholm.**	15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.

Kvinnotidskrifter.

IV.

Nutid.

Den finska kvinnotidskriften *Nutids* första framträdande sammanföll — såsom väl flerstädes varit fallet — med en period af särskild stor liflaktighet inom kvinnorörelsen i landet. Kvinnosaksförbundet *Unionen* hade nyligen bildats och hade med ifver tagit upp arbetet för höjandet af kvinnans ställning. Viktiga frågor väntade på sin lösning, och kvinnorna själfva kände på en gång nödvändigheten och skyldigheten af att i den mån det var dem möjligt arbeta för att deras intressen bevakades. Behofvet af ett eget tidningsorgan gjorde sig allt starkare gällande. Den sedan flere år tillbaka existerande tidskriften »Hemmet och Samhället», som vid sidan af andra uppgifter på ett förtjänstfullt sätt arbetat för kvinnornas sak, skulle på grund af ekonomiska svårigheter med 1894 års utgång nedläggas. Man stod inför utsikten att icke äga något svensktalande organ för kvinnorörelsen.

Annie Furuhjelm.
Nutids Redaktör 1900—1908.

Det var då tanken på Nutid sprang fram, en tidskrift på svenska språket, som icke blott skulle blifva ett föreningsband mellan de svensktalande kvinnorna i Finland utan äfven de skandinaviska länderna emellan i deras liffulla och vakna kvinnosaksarbete. Tanken möttes med så stort intresse från olika kretsar, att t. o. m. den så bittra och förödande språkstriden sköts åt sidan och finsktsinnade personer gingo med på företaget. Så kom Nutid till. Redaktör och ansvarig utgifvare blef författarinnan fröken Helena Westermarck.

Nutids profnummer, som äfven blef n:o 1 för år 1895, lades upp i en upplaga af 3,000 exemplar och spriddes bland annat genom att medsändas »Hemmet och Samhällets»

Promenaddräkter och **Kappor.** Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangenre af **1:ma svenska** och **engelska tyger,** solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS.! Med detta goda fabrikats prisbillighet finnes ingen konkurrens.

Gustaf Holmbloms Kappaffär, Norrmalmstorg.

sista häfte. Resultatet blef, att det första årets upplaga trycktes i — 750 exemplar. »Honni soit qui mal y pense», säger därom med en viss galghumor tidskriftens dåvarande redaktör i en i Nutids sista julummer publicerad återblick.

Kraftigt och verksamt tog Nutid fatt på sin uppgift att föra fram kvinnornas sak. På alla de områden, där häfdandet af kvinnans sociala och politiska rättigheter samt ett förbättrande af hennes ekonomiska ställnfng var påkalladt — och dessa fall voro icke så få — stod Nutid färdig med utredning af frågorna samt med inlägog striden, där denna blossade upp. Från 1904 tills rösträtten 1907 infördes dominerade rösträttsfrågan afgjordt öfver alla andra, som naturligt var på grund af dess brännande aktualitet, och under det sistförfluna året har den drygaste delen af tidskriftens utrtymme upptagits af sådana frågor, som stått i sammanhang med landtdagsarbetet.

Bland tidskriftens medarbetare finner man redan från början de bästa kvinnliga pennor. Bland dessa tidigare kan främst nämnas Adelaïde Ehrnrooth, som under signaturen A-ï-a framträdt med så många spirituella och lifliga inlägg i dagens frågor såväl som med ledande artiklar i de stora principfrågorna. Förutom andra kända namn på finska författarinnor och socialt intresserade kvinnor återfinna vi bland de utländska medarbetarne de för oss välbekanta namnen Hilma Angered-Strandberg, Ellen Key, Lydia Wahlstöm m. fl.

Fanny Hult.
Medredaktör i Nutid 1900—1908.

Företagets ekonomiska sida vållade emellertid svårigheter. Den särställning Nutid innehar genom att den, inom eget land, endast kan adressera sig till en del af landets kvinnor — de svensktalande — försvårade den alltid vanskliga uppgift, som ligger i att arbeta in ett nytt tidningsföretag och uppnå så pass stor spridning af publikationen, att den kan bära sig. I själfva verket kan man säga, att Nutid aldrig lyckats klara denna punkt, och så mycket beundransvärdare är det därför, att den ändå hållits uppe — bakom detta faktum ligger en god del arbete, uthållighet och uppoffringsförmåga. De förändringar, som varit förknippade med tidskriftens utgifvande och redigerande stå äfven i samband med detta förhållande.

Redan andra året af Nutids tillvaro öfvertogs utgifvandet af kvinnosaksförbundet Unionen för att dock redan året därpå återtagas af fröken Westermarck, hvilken alltjämt kvarstått som redaktör. Efter tre års »värnplikt» drog hon sig emellertid tillbaka, och den då 72-åriga Adelaïde Ehrnrooth blef Nutids redaktör, ehuru endast till namnet, det redaktionella arbetet sköttes i realiteten af d:r Maikki Friberg. Efter tre år lämnade emellertid hon i sin tur Nutid, hvilken då, år 1900, öfvertogs af Annie Furuhjelm. Allt sedan dess och t. o. m. 1908 års utgång är det fröken Furuhjelm, som burit arbetet och tungan af Nutids utgifvande såväl som det ekonomiska ansvaret, hvilket, på grund af ofvan antydda omständigheter, fick varit det minsta. Som medredaktör och medarbetare har hon vid sin sida haft fru Fanny Hult, hvilken redan under d:r Fribergs tid öfvertagit arbete i Nutid. Med sistlidne års utgång lämnade emellertid, såsom nämnts, fröken Furuhjelm, och samtidigt fru Hult, redaktörsskapet, som då öfvertogs af d:r Jenny af Forselles och fröken Dagmar Neovius. Denna nyligen timade förändring inom redaktionen ger en osökt anledning att afsluta den kortfattade historiken af Nutid med några ord om Annie Furuhjelm, som så länge och så förtjänstfullt redigerat densamma.

Det är ett omväxlande och, man kan godt säga, äfventyrsrikt lif, som Annie Furuhjelm har att se tillbaka på. Hennes födelseort är Sitka i Alaska, där hennes far var guvernör. Denna del af Nord-Amerika hörde på den tiden till det s. k. rysk-amerikanska kompaniet, och på denna aflägsna ort vid Stilla hafvets kust förflöto de fyra första åren af hennes lif. Hennes sköterska var dotter till en indianhöfding, och ett af Annies tidigaste minnen var en fest, som hennes far gaf för de församlade indianhöfdingarne. Den skräck, som de fantastiskt utstyrda vilda männen ingaf henne, bet sig för alltid fast i hennes minne. Fyra år gammal fördes hon hem till Finland via San Francisko, Panama, Newyork, Europa, således en hel världsomsegling. Ett år tillbragtes i hemlandet, och så bar det af till Östra Sibirien med den lilla flickan, till staden Nikolajewsk, där hennes far skulle residera som guvernör. Tre månader räckte den äfventyrliga färden. Efter flere år fördes Annie tillbaka till Europa. Två år gick hon i skola i Dresden, tills hela familjen 1872 flyttade hem till Finland. Det äfventyrliga nomadlfivet var då slut, och det gamla fädernegodset Hongola blef nu hennes hemvist. Själf säger hon, att hennes barndoms växelrika lif, brokigt som en underbar bilderbok, satt spår i henne och gjutit en oro i hennes blod, hvilken drifvit henne till allt för mångfrestande försök och splittrat hennes väsen. Huru härmed än må förhålla sig, visst är, att Annie Furuhjelm just genom mångsidigheten af sina intressen lefvat ett sällsynt rikt och intensivt lif och fått mycket uträttat på skilda områden.

I afskildheten på Hongola ägnade hon sig åt godsets folk, särskildt barnen tog hon sig af, i det hon upprättade en skola, där hon själf skulle undervisa. Föga skicklig som hon då var i finska, skötte hon undervisningen med ett finskt lexikon i handen. En nykterhetsförening bildades, äfvenså

ett folklånebibliotek. Den stora svårigheten att i hast kunna anskaffa läkare eller sjuksköterska vid förekommande olycks- eller sjukdomsfall ingaf henne idén att genomgå en sjukvårds- och praktiskkirurgisk kurs i Helsingfors, hvilken efterföljdes af en tids praktiserande på poliklinik. Hon betraktades sedan som »den kloka gumman» (fast åldern felades) på Hongola gård, alla sökte sig till »fröken», när något var i olag.

År 1893 var ett hungersnödens år i Finland Särskildt svårt var det i Kajanatrakten, och på eget initiativ och med en utrustning bestridd af egna medel reste Annie Furuhjelm dit för att lindra nöden. På nästan igensnöade vägar letade hon sig fram till stugorna med sitt förråd af lifsmedel, bistående äfven på annat sätt med råd och hjälp. Hon fann, att här äfven var helt andra missförhållanden att afhjälpa än den då rådande hungersnöden. Folket lefde i den djupaste okunnighet och ett verkligt elände rådde i mera än ett afseende. Hon började då ett upplysnings- och väckelsearbete, grundlade arbets- och barnhem m. m., samt sökte bibringa befolkningen åtminstone de elementäraste begreppen om renlighet och hygien.

Med öfvertagandet af »Nutid» fick väl många af dessa andra intressen vika. Orättvisor hade alltid haft den förmågan att sätta Annie Furuhjelms blod i svallning, och när hon riktigt fick ögonen upp för en af de största orättvisorna, kvinnans ställning i samhället, ägnade hon sig helt åt kvinnornas sak.

Och, som hon säger, hon har aldrig ångrat det arbetet, ty hon tror och hoppas på, att åtminstone en af de sju förlåtarne, som stänga vägen till en ljusare framtid, skall komma att upplåtas, då kvinnan blifvit verkligt frigjord, icke blott till det yttre utan äfven till sitt inre.

Sedan 1908 är fröken Furuhjelm ordförande i kvinnosaksförbundet Unionen samt bekläder samma plats i Centralstyrelsen för Svenska kvinnoförbundet i Finland. Fast hon lämnat Nutid, står hon således ännu midt uppe i kvinnosaksarbetet. Själf säger Annie Furuhjelm, att hon varit en den elfte timmens arbetare i vingården. Om så är, har hon dock arbetat troget och redligt i den elfte timmen och verkligen uträttat något. Där hon tvekat, med en känsla af sin egen oerfarenhet såsom inför den oprövade och svåra uppgiften att sköta en tidskrift som Nutid, kan man dock med fog säga, att hon växt med sin uppgift. Annie Furuhjelms namn i förbund med Nutids betecknar ett allt säkrare och målmedvetnare arbete i kvinnorörelsens tjänst.

E. K—n.

Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

Fredagen den 12 Mars är den kommunala valperiodens första dag i Stockholm. Det är att vänta, att kvinnorna med nytt och starkt intresse skola deltaga i valrörelsen. Årets riksdag har nyligen beviljat dem utvidgade kommunala rättigheter, hvilka visserligen ännu icke trädt i kraft, men det erkännande, som därmed gifvits kvinnorna af deras rätt till deltagande i samhälleliga angelägenheter, bör sporra redan röstberättigade till ett allmänt deltagande i valen. För hvarje rättighet som vinnes och för hvarje erkännande som gifves åt kvinnornas förmåga och duglighet till allmänna värf, minskas ursäkterna för bristande social ansvarskänsla hos dem själfva. Mera än någonsin måste kvinnorna nu göra klart för sig, att det är deras skyldighet att taga ställning till de stora frågor, som äro uppe inom samhället. De måste taga parti för eller emot, och då kommer därmed äfven att framstå för dem vikten och nödvändigheten af att rösta på den eller den kandidaten. Deras röster kunna i enskilda fall afgöra utgången, och hvar och en bör ha klart för sig, hvad det då betyder om någon eller några utebli.

Till det allmänna intresse, som bör föreligga för deltagandet i valen, kommer kvinnornas eget, speciella intresse, att genom den inverkan de kunna utöfva på sammansättningen af stadsfullmäktigekåren indirekt göra sitt inflytande i någon mån gällande vid val till Första kammaren. Om äfven detta inflytande i själfva verket är försvinnande litet, bör det dock rent principiellt taget i sig själft utgöra en bindande förpliktelse för kvinnorna att rösta. Denna egendomliga inkonsekvens — kvinnornas rätt till ett om än indirekt inflytande på Första kammarvalen — bör ovillkorligen utnyttjas.

Ingen röstberättigad kvinna får underlåta att begagna sin kommunala rösträtt. Valen i Stockholm äga rum den 12—19 Mars. Början sker i **Första valkretsen,** Nikolai församling samt Skepps- och Kastellholmarne, **fredagen den 12 Mars;** följande dagar: **Andra kretsen,** Klara församling, **lördagen den 13:de; Tredje kretsen,** Jakobs församling, **måndagen den 15:de; Fjärde kretsen,** Engelbrekts församling, **onsdagen den 17:de** samt **Femte kretsen,** Katarina församling, **fredagen den 19:de.**

Den kvinnliga rösträttsrörelsens största seger.

På telegraftrådarne flyga nyheterna ut öfver hela världen. En dag hade Amerikas tidningar att i presstelegram meddela, att "svenska riksdagen beviljat rösträtt åt alla landets innevånare, hvilka uppnått 24 års ålder". Till uppgiften voro bifogade voteringssiffrorna i Första och Andra kammaren.

Den i Boston utgifna kvinnotidningen *The Woman's Journal* lämnar på sin första sida under rubriken "Editorial Notes" meddelanden om händelser af vikt inom kvinnorörelsen. Har den en seger för kvinnosaken att förkunna, inskjutes en liten vignett, en dufva med ett palmblad i näbben. I tidningens nummer af den 20 februari flaxar dufvan triumferande öfver det ofvan omnämnda presstelegrammet med den stora nyheten från Sverige.

Och orsaken, frågar man. Jo, det citerade telegrammet efterföljes af entusiastiska kommentarier öfver denna den största seger, som kvinnorörelsen ännu vunnit. För redaktionen af *The Woman's Journal* finns ingen tvekan om telegrammets innebörd. Alla innevånare i landet, ja, dit *måste* ju kvinnorna höra, äfven om de icke räknas som medborgare, och således hafva ju de svenska kvinnorna erhållit allmän rösträtt. Tidningen framhåller, att detta är den största framgång rösträttsrörelsen ännu har att anteckna, emedan Sverige är en faktor, som man räknar med i den politiska världen. De länder, där kvinnorna förut erhållit rösträtt — Australien, Nya Zeeland Finland och Norge — hafva antingen mindre innevånareantal eller äro, såsom tidningen menar, af mindre betydelse i storpolitiken. Sverige är ett oberoende land, med hög folkbildning, sysslande med alla de moderna industriella problem, som röra sig i tiden, och — viktigast af allt — det är den skandinaviska rasens vaktpost mot Ryssland. Liksom Nya Zeeland är världens experimentalfält för kvinnorösträtten i social lagstiftning, skall Sverige blifva det i ordnandet af internationella förhållanden.

Man tänker sig statsminister Lindman, mottagande denna nyhet i kretsen af sina kolleger, något generad men äfven smickrad, finna luft för sina känslor i det redan historiskt vordna utropet: "Potz tausend! Haben wir das Alles gethan!"

Motion angående utredning om förbud för nattarbete för såväl män som kvinnor af borgmästare C. Lindhagen.

Med anledning af motionerna vid årets riksdag angående sådant förbud endast för kvinnor, har nu denna motion framkommit innehållande, utom själfva yrkandet och således afslag på anslutning från svensk sida till Bernkonventionens förslag i frågan, en intressant och värdefull utredning af frågans ställning. Därvid framkommer motionären med synpunkter, hvilka från kvinnosakssynpunkt kunna hälsas med full tillfredsställelse. Det säges i motionen bland annat: "Kvinnorna befara icke utan fog, synes det, att de i stället kunna få det i genomsnitt sämre med en sådan lag (förbud endast för kvinnor), därför att denna måste mer eller mindre utestänga dessa från de bäst aflönade yrkena eller de bästa platserna i dessa yrken. — Det är nog bra att undgå nattarbete. Men skall förmånen köpas mot att bo ännu uslare, frysa ännu mera och svälta rikligen, då må man betänka sig något. — Mången säger nu: låt vara, att Bernkonventionen möjligen går hårdare ut öfver kvinnorna, än den hjälper dem. — Alla framsteg kräfva dock offer. — Detta kan visserligen vara sant ibland. Men en sådan stridsordning bör dock hälst undvikas. Och dylika offer synes ej gifvetvis behöfvas i förevarande frammarsch, blott män och kvinnor ville hjälpas åt. — Männen få allt vara så goda och äfven lämna sitt bidrag.

Från bland annat dessa motiv har då motionären kommit till sin hemställan.

1) att riksdagen ville hos K. M:t anhålla om ett öfvervägande, i hvad mån och på hvad sätt förbud af nattarbete af såväl kvinnor som män må kunna åvägabringas inom industrigrenar, där detsamma ej af tvingande omständigheter nödvändiggöres, samt framläggande för riksdagen skyndsammast möjligt af det lagförslag i ämnet, hvartill utredningen kan gifva anledning;

2) att Riksdagen däremot måtte förklara det af motionärerna framlagda lagförslaget icke kunna i sitt nuvarande skick bifallas.

Allmänhetens ökade kraf på skolan i våra dagar.

Den fråga, som under ofvanstående rubrik behandlats af fröken Thyra Kullgren i en utförlig artikel införd dels i Göteborgs Handelstidning, dels i Dagny, har varit föremål för lifligt intresse bland lärarinnorna i Göteborg. I dagarne hafva samtliga föreståndarinnor vid Göteborgs högre flickskolor låtit införa ett uttalande i denna fråga i stadens dagliga tidningar. Att de vidtagit denna åtgärd visar tillfullo huru störande dessa för långt drifna kraf verka på arbetet i skolorna. Vi aftrycka här det gjorda uttalandet:

Anslutande oss till en resolution vid Göteborgs Flickskoleförenings sammanträde den 14 nov. 1908 och till de åsikter, som uttalats af fröken Thyra Kullgren i en artikel "Allmänhetens ökade kraf på skolan i våra dagar", införd i Göteborgs Handelstidning den 25 jan. detta år, vilja undertecknade, föreståndarinnor vid Göteborgs högre flickskolor, uttala oss i princip mot allmänhetens i våra dagar ofta återkommande kraf på skolornas medverkan vid penninginsamlingar, välgörenhetsfester, biljettförsäljning eller anteckning å listor för skilda ändamål m. m. dyl., hvilket allt verkar störande för skolornas hufvuduppgifter och dessutom ofta framkallar missförstånd i hemmen. Vi anse, att skolorna såsom sådana böra *själfva* få välja *tid* och *medel* för att hos de unga väcka medkänsla för de lidande eller för att göra dem bekanta med tidens viktiga spörsmål.

Hilda Berg (H. Bergs skola), Märtha von Friesen (Kjellbergska flickskolan), Frida Hjertberg (S. Rudebecks skola), Lotten Lindborg (Fruntimmersfören. skola), Frida Pallin (M. Halls skola), Anna Sivard (Majornas Elem. f. flickor), Kerstin Sundin (Nya Elem. f. flickor). Gunilda Wigert (Gunilda Wigerts skola).

Grundlagsändringar vid årets riksdag.

Stockholms F. K. P. R:s möte den 2 Mars.

Det af Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm därstädes anordnade mötet tisdagen den 2 mars med anledning af de beslutade grundlagsändringar, hvilka tillföra kvinnorna kommunal valbarhet samt rätt att bekläda vissa statstjänster, ägde rum under liflig tillslutning. D:r Lydia Wahlström hälsade de närvarande välkomna samt lämnade därpå ordet till fröken Anna Whitlock, som i korthet redogjorde för de kommunala rättigheter kvinnorna vunnit genom grundlagsändringarne den 10 februari.

Som vi alla veta, yttrade talarinnan, fann den segslitna frågan om allmän rösträtt för män sin slutliga lösning den 10 februari detta år. Frågan, som framförts af vänsterpartierna hade nu omhändertagits af en högerregering, och lösningen blef kompromissens. Vid en dylik sammanjämkning är det ju omöjligt att få fram klara linjer, men i stället ha alla partier fått sig någon bit af den stora rösträttspastejen. Kvinnorna fingo emellertid icke ens smaka på den. Däremot kunna vi med tillfredsställelse peka på hvad vi vunnit genom de med rösträttsreformen sammankopplade kommunala reformerna: valbarhet till alla kommunala förtroendeposter med undantag af inträde i landstingen. I skolråds- och fattigvårdsstyrelse hade kvinnorna redan förut rätt till inval. Att kvinnorna nu vunnit dessa utvidgade rättigheter kan väl främst tillskrifvas rösträttsföreningarnes energiska verksamhet under de sista åren. Segern var visserligen ej den stora, som man önskat, men det var en värdefull principseger, ty genom beviljandet af dessa rättigheter underströks för första gången officiellt den meningen, att kvinnorna hafva rätt att deltaga i utöfvandet af den samhälleliga makten. Det är en af märkesstenarne på den väg vi tillryggalagt de sista 50 åren. Realvinsten är däremot ej så betydlig, de gifta kvinnorna äro till största delen uteslutna, äfven om de i enskilda fall genom självdeklaration oeh egen debetsedel kunna komma i åtnjutande af kommunala rättigheter. Betydligt större var de danska kvinnornas seger sistlidne vår, som tillförde både gifta och ogifta kvinnor kommunal rösträtt och valbarhet. Vilkoren voro, att ogift kvinna skulle skatta för inkomst af minst 800 kr., för gift kvinna gäller endast den bestämmelsen, att hennes man skall vara skattebetalande. Både man och hustru ha i detta senare fall rösträtt och valbarhet. Denna reform ökade med ens antalet af kommunalt röstberättigade i Danmark från 55,000 till 135,000, ensamt i hufvudstaden fingo med ett slag 55,000 kvinnor rösträtt och valbarhet.

Emellertid gäller det att göra det bästa af omständigheterna här hemma. Hvad man kan frukta för är att kvinnorna af öfverdrifven anspråkslöshet och äfven af fruktan för ansvar skola rygga tillbaka, när de stå inför möjligheten att blifva valda. Men kvinnorna få icke afböja ett val, det finns bland dem många, som äro dugliga och arbetskraftiga och som böra in i kommunalnämnder och som stadsfullmäktige. Det är visserligen förenadt med stort ansvar, men med en god vilja skola de veta att göra sig respekterade på alla håll. Det blir en segerdag, då de första kvinnliga stadsfullmäktige väljas i vårt land.

Det utmärkta föredraget mottogs med kraftiga applåder.

Fröken Mathilda Staël von Holstein lämnade därpå en sakrik och utredande historik af kommunallagarne i Sverige, förändringar och tillämpningar af desamma. Föredraget belystes af noggranna sifferuppgifter och utdrag ur motioner och var i hög grad instruktivt.

Till sist talade d:r Lydia Wahlström om kvinnans rätt till vissa statstjänster. Det var vid 1865—66 års riksdag, som motion första gången väcktes om rätt för kvinnor att aflägga studentexamen. I ekonomiutskottet, som fick saken till behandling, uttalade då professor Sigurd Ribbing den åsikten, att kvinnorna icke passade för sådana sysselsättningar, som togo intelligens och förnuftsverksamhet i anspråk. Vetenskaplig verksamhet vore helt enkelt omöjlig för kvinnan, det hade hela kulturhistorien utvisat! — Ödet ville att prof. Ribbing längre fram fick tentera vår första kvinnliga filosofie doktor.

Emellertid, trots dylika åsikter, öppnades efter hand universiteten för kvinnorna. För närvarande bedrifva kvinnor studier vid alla de olika fakulteterna, t. o. m. några teologie studeranden finnas, af hvilka en blir färdig i vår. För teologiska studier fordras emellertid dispens. Två juris studeranden i Uppsala och en i Lund finnas för närvarande. Som bekant hafva vi redan en kvinnlig juris doktor, fröken Elsa Eschelson, som 1897 kallades till docent i civilrätt vid Uppsala universitet. Våra fil. doktorer äro fjorton till antalet, af dem är den första, d:r Ellen Friis, död. Äfven en af våra med. doktorer, fröken Anna Steckzén, är redan borta. Af de fil. doktorerna äro 4 gifta, 3 hafva ägnat sig åt pedagogisk verksamhet, 1, d:r Valfrid Palmgren, är amanuens vid K. Biblioteket i Stockholm och 1, d:r Anna Paues, är docent i fornengelska vid universitetet i Cambridge. — D:r Paues lär väl nu efter den nya lagens ikraftträdande vara självskrifven till en professur i engelska här hemma. — Af våra 8 fil. licentiater, har den sista, fröken Eva von Bahr nyligen utnämnts till docent i experimentell fysik vid Uppsala universitet. 139 kvinnor arbeta för närvarande på filosofie, 20 på medicine kandidatexamen.

Dessa studerande kvinnor hafva emellertid, trots den dem tilldelade rätten att aflägga akademiska examina, hittills icke haft rätt att söka alla sådana platser, som deras aflagda kunskapsprof göra dem kompetenta att söka. Denna inkonsekvens, som filosofiska fakulteten i Uppsala redan år 1867 insåg och klargjorde genom ett uttalande, har nu först genom årets riksdagsbeslut upphäfts. De anställningar, som hitintills kunnat sökas af de akademiskt bildade kvinnorna, ha inskränkt sig till plats vid fortsättningsskolor, kvinnliga gymnasier och seminarier; vid statens samskolor hafva de däremot i regel ej sökt anställningar på grund af de låga lönerna. För de rättigheter, som nu vunnits, har akademiskt bildade kvinnors förening, som bildades 1904, i många år arbetat. Den står bakom framförandet af den Tryggerska motionen år 1905, hvilken som bekant då gick igenom i Första, men föll i Andra kammaren. 1907 kom motionen upp igen och då fick saken en bättre utgång.

Invändningar ha gjorts emot att de kvinnliga läkarne skulle vara i stånd att uthärda alla med deras yrke förenade strapatser. Tal. ville som motbevis erinra om den ansträngande tjänstgöring, som så tillfredsställande skötes af barnmorskor och distriktsjuksköterskor, likaså bemötte hon det påståendet, att allmogen ej skulle hysa förtroende för kvinnliga läkare med att påminna om de mycket eftersökta "kloka gummorna".

Hvad beträffar den af männen fruktade farliga konkurrensen, som skulle uppkomma genom att kvinnorna släpptes fram till dessa förut för männen reserverade anställningar, påpekade d:r Wahlström, att först om staten följer enskilda arbetsgifvares exempel och sätter ned lönerna för kvinnorna, kanske t. ex. aflönar en kvinnlig professor med 3,000 kr., först då uppstår en verklig fara, ty detta är att göra kvinnorna till arbetsmarknadens kineser, och det vore staten ovärdigt att skapa en dylik situation på dessa områden. Om endast lönerna äro lika för manlig och kvinnlig platsinnehafvare reglerar saken sig själft

DRICK CIDRIL! AKTIEBOLAGET CIDRIL — I GEFLE —
Bästa alkoholfria äppledryck. Absolut ren naturprodukt. Telegramadr. "CIDRIL". Tel. 1899, 1898

— och det säkerligen till männens förmån — ty utan tvifvel kommer det alltid att fordras minst dubbelt så stor kompetens af de kvinnliga sökandena som af de manliga!

Till slut påpekade talarinnan, att de reformer, som nu genomförts, endast uppkalla till ett allt intensivare arbete för rösträttsreformen. Principens riktighet är nu erkänd genom de kommunala rättigheter kvinnorna erhållit, däraf bör också följa ett omedelbart upptagande af frågan om politisk rösträtt för kvinnorna.

Det intressanta föredraget mottogs med lifliga bifallsyttringar.

En ung sjuttonhundratals societetsdam.

Ur

Malla Montgomery-Silfverstolpes memoarer.

I.

Vår föreställning om den beryktade fru Malla Silfverstolpe, Geijers och Atterboms väninna, har, som ofta fallet brukar vara med kända personligheter, stelnat i den af häfden fastslagna formen: den äldre Uppsala-frun, "fredagsläsningarnas" ledarinna, i sin bandprydda blondermössa presiderande midt i soffan i den välkända salongen, visserligen med aldrig mattad entusiasm för allt nytt och skönt och genialiskt, men oåterkalleligen bärande matronans attribut och värdighet.

På det yttersta i dessa dagar har det likväl inträffat något märkvärdigt. Den gamla fru Malla har fått maka åt sig för en ung och fager fröken Malla. Bakom blondermössan sticker det fram ett ungt rosigt ansikte med något på en gång kokett och svärmiskt i blicken, med ett ord, en annan Malla och dock densamma, liksom den gamla jord vi trampa alltid är samma jord, äfven om den än iklär sig en dräkt af kulen höst än en af strålande vår.

Och hvad säger oss detta dubbelansikte? Jo, den enkla sanningen, som alla veta men ingen tror på, att äfven gammal varit ung, att den skrynkliga matronan i soffan, som man vördnadsfullt kysser på hand, en gång varit fraiche och söt, firad och fjäsad och satt mången mans hjärta i brand.

Fru Malla Silfverstolpe har själf dragit försorg om att eftervärldens fastslagna föreställning om henne skulle rubbas. Det är som om hon förutsedt stereotypiseringen af sitt porträtt. Hon har därför lagt sig vinn om att frambesvärja en ungdomlig Malla-bild, och med ytterlig samvetsgrannhet och kärleksfullt nit har hon utmäjslat bilden.

Länge ha de papper, som innesluta Malla Montgomerys ungdomsbikt, legat förvarade hos den person, som fått dem i sin vård som ett slags heligt arf, och först vår tid, som ju med uppräckta händer tar emot allt som kommer under kategorien "gamla papper," har ansetts mogen att appreciera äfven en liten sjuttonhundratals baldockas självbekännelser. Utan tvifvel har utgifvarinnan af "Malla Montgomery-Silfverstolpes memoarer" med klok urskiljning förstått välja den rätta tiden för deras offentliggörande.

*

Man talar om invecklade familjeförhållanden, men Mallas släkt torde i det afseendet slagit rekord. Genom änklingars giftermål med änkor och hopförande af föregående äktenskaps barn och styfbarn åstadkoms en härfva af släktförbindelser, som det fordras en god genealogisk skolning för att kunna reda ut.

Malla var i ordets sanna bemärkelse ett sammanbragt barn. Båda föräldrarna hade före den förening, hvaraf vår Malla var frukten, varit gifta förut, och bådas makar i de första äktenskapen gifte sig för andra gången. När Charlotte Rudbeck, Mallas mor, såsom änka efter f. d. riksrådet Axel Arnell, gaf öfverste Montgomery sin hand, medförde hon i sitt nya äktenskap en styfdotter (Arnells barn i första giftet) och en egen dotter; som gengäld fann hon mannens hem fullt med barn, lämnade i arf af frun n:r 1, född tyska, hvilken likaledes hade ett föregående gifte att åberopa sig på. När öfverste Montgomery för svärföräldrarna, landshöfding Rudbecks i Uppsala, tillkännagaf sin dotters födelse, kunde han därför med allt skäl bifoga en hälsning från "sina fyra kullar".

För att ytterligare tilltrassla stamtaflan kan här tilläggas, att Montgomery efter sin andra hustrus död, som inträffade kort efter Mallas födelse, för tredje gången knöt hymens band, äfven då med en änka, och att detta äktenskap välsignades med flera barn. Så nog kan man säga, att denne man till tre fruar och pappa till tre fruars barn både med honom själf och med föregående män borde haft det svårt att klara sig med faderskapet.

Lilla Malla hade således inga rätta syskon men half- och styfsyskon i mängd. Fadern, öfversten vid Nylands dragoner, Robert Montgomery, hvilkens förmåga att lotsa sig igenom krångliga familjeförhållanden måste väcka vår beundran, var en käck soldat och en flott kavaljer. Dessa egenskaper gjorde honom till en gunstling hos Gustaf III och väl äfven hos det täcka könet, ehuru han, som hans dotter erkänner, "var lättsinnig i sina förhållanden till fruntimmer." Men han var så vacker och ståtlig, så glad, så angenäm, så god och så kvick, att "man glömde hvad man hört för att älska hvad man såg".

Och det var detta den unga änkefriherrinnan Charlotte Arnell född Rudbeck gjorde. De om goda seder och ett godt rykte måna föräldrarna höjde sina varningar, den nya friarens reputation var inte den bästa; den självbekännelse han aflägger i ett långt bref, däri han mycket oförbehållsamt redogör för sina ungdomsförlöpningar, stärkte

ej förtroendet till författaren i föräldrarnas ögon, men i Charlottes verkade det motsatsen, och inom året var hon Robert Montgomerys maka. Det blef ett kort äktenskap — väl för henne, kan man tillägga. Hon dog innan hon kom att ändra tanke rörande "den förträffligaste, den mest älskansvärda bland män" och innan känslan af att hon var "för lycklig" förflyktigat.

Malla kom till världen hälsad af trumpeters ljud och kanoners dån. Raseborg i Nyland var Montgomerys öfversteboställe, dit han förde sin maka, men under den tid barnet väntades vistades fru Montgomery ofta i lägret hos sin man, och de krigiska ljud, som störde moderns morgonsömn, kom fadern att förespå, att den väntade skulle varda "en blifvande hjälte, men blir det åter en flicka hvad skall den stackarn göra af sitt heroiska lynne?"

Och det blef en flicka, som uppkallades efter mormodern, Magdaleine Sophie. — Det heroiska lynnet, som fadern förutspått, föll inte på hennes lott, ty det var en den mest kvinnliga kvinna som detta lilla under konstellationen Mars födda flickebarn kom att utveckla sig till. Inte heller blef den äfventyrliga anstrykning, hennes allra första lefnadsår hade, något förebud om ett lif af kommande yttre stormar. När Montgomery, efter sin andra hustrus död, med sitt endast några månader gamla yngsta barn och ett par af de andra kullarna var på väg att från Finland flytta öfver till Sverige, råkade den skuta, hvarpå familjen befann sig, ut för ett så våldsamt oväder,att man var nödsakad landstiga på en liten klippa, hvarpå ej fanns mer än en enda enbuske. Insvept i faderns ryttarkappa bäddades lilla Malla i enbusken, en vagga hon måste behålla i två hela dygn, innan stormen bedarrade och de vinddrifna åter vågade anförtro sig åt de oroliga böljorna.

Väl befriadt från enbusken, lades det lilla i ryttarkappan insvepta människobyltet vid framkomsten i en öm mormoders armar, och här fann den moderlösa en trygg och lugn hamn under sina barndoms- och ungdomsår, upprörda af inga andra stormar än dem som orsakats af ett öfverkänsligt hjärta. Malla Montgomerys historia är en de varma känslornas roman men innehåller inga spännande och skiftande öden och äfventyr.

Faderns lif rymmer däremot så många fler. Efter hustruns död och öfverflyttningen till Sverige dröjde det ej länge förrän Montgomery gifte sig ånyo. Hans val föll denna gång på Ulla Cederhjelm, änka efter öfversten baron Leijonhjelm, en efterträderska Charlotte Rudbeck på sin dödsbädd föreslagit åt "sin älskade Montgomery" såsom en passande mamma åt de många sammanbragta barnen. Han bosatte sig på Gustaf Vasas gamla fädernegård Lindholmen, arrenderad af svärfadern, baron Cederhjelm, en sträf och despotisk husbonde och far samt sträng hushållare, hvarför han ej med blida ögon åsåg dotterns giftermål med en man, "som ingenting ägde mer än sin tjänst och sex barn".

Kommande händelser visade att svärfaderns missnöje med partiet inte var obefogadt. Under det finska kriget 1788, hvari Montgomery deltog, blef han intrasslad i Anjalaaffären, och en vacker dag nås familjen i Sverige af det öfverraskande sorgebudet, att de finska cheferna voro arresterade, Montgomery bland dem. Lilla Malla, som utan att någon märkte det, befann sig i rummet, då de bestörta släktingarna fingo underrättelse om katastrofen, förstod, liten som hon var, att det var någon olycka som drabbat fadern, denne far, som hon så sällan sett, men vid hvilken hennes varma barnahjärta med så mycken ömhet var fästadt. Inför de andra bekämpade hon sin sinnesrörelse, men inkommen i sitt rum, började hon på det häftigaste gråta under jämmerliga utrop: "Min far! Min far!"

En vintermorgon kom express bud, att de finska cheferna voro på väg öfver till Stockholm, och fru Montgomery med barnen, Malla bland dem, begaf sig sin man till mötes. Vid en gästgifvaregård stannade det lilla sällskapet för att där invänta de arresterade officerarne. Efter några timmars väntan kommo en mängd finnslädar omgifna af vakt inkörande på gästgifvaregården. Malla sprang ut, igenkände sin far, då han steg ur finnskjutsen, omfamnade hans knän. Aldrig glömde hon detta ögonblick af glädje och sorg!

Outplånligt blef äfven minnet af det besök hon med de sina aflade på Fredrikshof sedan domen öfver Anjalamännen fallit. Dessa hade först samtliga dömts till döden, en dom, som ju endast beträffande öfverste Hästesko gick i verkställighet. Men innan nåd för de andra beviljades, syntes man vilja som en varnagel sätta skräcken i dem, åtminstone ansågo de fångna, att den dagligen under deras fönster pågående målskjutningen var afsedd att tolkas som en förberedelse till arkebuseringen. Men Montgomerys glada mod nedslogs ej ens då han hade döden för ögonen, ej heller nedlät han sig till att begära nåd. Då kungen genom en af de vakthållande officerarne lät fråga om Montgomery var lika munter och frimodig, med den underförstådda meningen att nåd skulle gå för rätt, ifall den anklagade fölle till bönboken, blef dennes svar, att han i stället för att bli ihjälskjuten anhölle att få dö på stupstocken, ty då det var 100 år sedan någon Montgomery fallit för bilan, vore det fara värdt att familjen kom ur vanan. Gustaf III, till hvilken budet framförts, svarade småskrattande: "Det är likt den sturske Montgomery."

Men om domen ej gällde dödsstraff, var den hård nog ändå. Montgomery och en af hans medbrottslingar blefvo förvisade till St. Barthelemy. Före afresan fick han tillstånd att taga afsked af sin familj. Fru Rudbeck förde själf dotterdottern i sin vagn till fängelset, för att hon än en gång skulle få se fadern. Aldrig glömde Malla denna färd: Ladugårdslandstorg, där Hästesko dött, som de passerade, ankomsten till Fredrikshof, åsynen af järngallren för fönstren, vakten, de dragna svärden, rasslet af de tunga järnreglarna, då dörren till cellen öppnades för att släppa in henne till den af podager sjuke fadern omgifven af sin hustru och sina sex gråtande barn!

Från denna stund fattades hon af en känsla, hälften förtrytelse, hälften hat, mot Gustaf III, upphofvet till familjens olycka. Någon tid efter dessa bedröfvelsens dagar såg hon första och enda gången föremålet för sitt hat. Det var på teatern, första gången hon bevistade ett skådespel, och då Gustaf Vasa gafs i all sin prakt och

härlighet. Under föreställningen visade sig Gustaf III i kungliga logen.

Då den 17 mars 1792, en afton, underrättelsen kom om den hemska maskeraden natten förut och att kungen blifvit skjuten, blandades för Montgomerys familj fasan öfver den rysliga katastrofen med hoppet om landsförvisningens upphäfvande. Och hoppet blef några månader därefter verklighet. Regenten, hertig Carl, gaf Montgomery fri och han återvände till sitt land och de sina.

Vid Gustaf III är för öfrigt i Mallas minne fästad den anslående taflan af hans vackra och högtidliga begrafningsprocession, som hon åsåg från Gamla Bankens fönster; hon fick äfven i "den skönt dekorerade Riddarholmskyrkan höra den härliga sorgmusiken, hvilket allt förekom henne som féeri och obeskrifligt förtjusande."

Den förr så muntre och frimodige Montgomery var ej den samme efter hemkomsten från landsflykten. Han hade väl återfått fädernesland och familj, men dessa kunde ej uppväga förlusten af äran. Förgäfves väntade han på upprättelse och att den distinktion han förlorat, svärdsordens storkors, skulle återskänkas honom. Den enda upprättelse han fick var en pension af tusen plåtar, och detta var allt ättlingen af den stolta skottska ätten Montgomery räknade för sitt, han, som kunde följa sin genealogi ända till 1040 och hvars stamfar stridt vid Hastings med Vilhelm Eröfraren, då denne intog England, ett släktförhållande, som lät en sarkastiskt anlagd umgängesvän fälla yttrandet: "Hvad familjer kunna förfalla! Ni kan nu på det högsta ta in engelskt salt!"

Dysterhet och tungsinne hade trädt i stället för det forna glada och sorglösa humöret, och att se främmande blef med åren den förra sällskapsmänniskan och lefnadsbrodern olidligt. Han glömde aldrig, att han ej var annat än en benådad brottsling. "Alla hans nöjen beröfvades honom", säger dottern, berättande en hel följd af missöden och små sorger, hvaraf den stackars Montgomery drabbades, och hon tillägger: "Det var en sträng nemesis, som i äldre dagar bestraffade hans ungdoms förseelser."

Ehuru fortfarande bosatt på Lindholmen synes han ej befattat sig så synnerligt med egendomens skötsel, hvilken var öfverlåten åt den praktiskt dugliga och driftiga hustrun. Däremot blef läsning hans förnämsta sysselsättning, i synnerhet fransk litteratur.

Till slut föll han i en lång och svår sjukdom, som han bar med tålamod, aldrig talande om sina enskilda sorger och aldrig anklagande någon. Från sitt sjukläger hade han nöje af att höra Malla berätta om hofvets fester och sina små framgångar, reminiscencer från hans egna lyckliga ungdomsdagar.

En dag, det var den 13 maj 1797, kom underrättelse från Lindholmen att Montgomerys tillstånd förvärrats. "Tidigt morgonen därpå reste fru Rudbeck (mormodern) med Malla dit. En skön vårmorgon! Ju närmare de nalkades, ju större kände Malla sin oro. Då hon fick se ruinen af Gustaf Vasas födelseborg, som hon så ofta sett med barnslig fröjd och längtan, brast hon i gråt. *Förr* och *nu* hade aldrig visat sig i så sorglig olikhet för henne. I allén sågo de redan hvita lakan i fönstren. — Montgomery hade upphört att lida klockan tre om morgonen."

I faderns bokkammare fann Malla sedan bland papperen på hans skrifbord ett par afskrifter af Montgomerysläktens genealogi, upptecknad några år förut under ett besök i England. Hon behöll en af dem — hennes enda fädernearf.

Fädernenamnet, det illustra namnet Montgomery, blef sönerna i tredje giftet förbehållet att fortplanta, då faderns båda första äktenskap endast välsignats med döttrar. Hufvudmannen för familjen har till detsamma fått fogadt mödernenamnet Cederhjelm, en namnkombination med god klang bland svenska adelssläkter.

Jag har här uppehållit mig något längre vid vår hjältinnas far och hans öden, än som står i förhållande till den plats hon själf tillmätt honom i sina memoarer. Men jag har frestats därtill, emedan Robert Montgomerys gestalt, hur svagt antydda än de konturer äro, hvarmed den tecknats, synes mig vara den mest intressanta i hela boken, med en romanhjältes hela charm öfver sig, en sådan som Walter Scott godt kunnat ha användning för, så fix och färdig framstår den med sina skuggor och dagrar mot tidehvarfvets bakgrund. Ingenting fattas — inte ens namnet.

Men för den femtonåriga, hur innerligt hon än var fästad vid denna romanhjälte-far, voro hans död och olyckor, om hvilka senare hon nog hörde talas men som hon icke personligen fick bevittna, endast flyktiga episoder, hvilka snart glömdes. Dödsfall och familjesorger, fångenskap och dödsdomar, landsförvisning, kungamord och statshvälfningar, inte störde sådant, annat än för några snabbt förflyktigande ögonblick, lifvets glada lek för en ung tärna, som befann sig midt upp i ungdomens blommande vår. Baler och nöjen, flirt och små förälskelser utgjorde för fröken Malla tillvarons innehåll, så barn af den stora revolutionens tidsålder hon än var, och det är med sådana riksviktiga saker hennes erinringar till största delen syssla.

LOTTEN DAHLGREN.

Insänd litteratur.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **I Gråbergsland** och andra dikter, af Fredrik Vetterlund (I distribution): **Vår kyrkolära.** En diskussion med inlägg af professor C. G. Santesson, doktor S. A. Fries, professor Oswald Sirén, lektor Henrik Petrini, kapten Edw. Hagéus m. fl.

Fr. Skoglunds förlag, Stockholm: **Pytagoras lif och lära,** af *Edouard Schuré.* Bem. öfversättning af Gunilla v. Düben.

Albert Bonnier, Stockholm: **Min syn på lifvet,** af *Peter Altenberg.* Bem. öfversättning. — Verdandis småskrifter: **Språk i språket.** I. Öfversikt af stilarna, II. Stilgranskning, af *Gustaf Cederschiöld.* — **S. A. Andrée.** En lefnadsteckning af *—r.* **Charles Darwin,** af *Gottfrid Adlerz.*

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: Svenskt folkbibliotek: **Muhammed, Oliver Cromwell, Fredrika Bremer,** lefnadsteckningar för svenska folket af *Carl Kastman.*

Hugo Gebers Enkronasbibliotek: **Fru Patronessan,** af *Jenny Engelke.* Andra upplagan.

Utlandet.

De norska kvinnorna och Kanadakongressen.

Norska stortinget har den 19 februari beviljat 1,500 kr., till *Norske Kvinders Nationalraad* som bidrag till bestridande af utgifterna för utsändande af en representant till *International Council of Women's* 5-årskongress, som äger rum instundande juni i Toronto, Kanada. Under debatten om saken i stortinget förordade statsrådet Abrahamsen på det varmaste ett anslag för detta ändamål samt framhöll nationalförbundets betydelsefulla arbete på olika områden. Ordföranden i socialkommitéen, som haft saken till behandling, betonade, att detta var första gången som kvinnorna själfva anhöll om statsbidrag och att när de nu skola taga del i det offentliga lifvet, måste man taga hänsyn härtill och underlätta ett representativt uppträdande i utlandet.

Kvinnliga stadsfullmäktigekandidater i Köpenhamn.

Till de den 12 d:s förestående stadsfullmäktigevalen i Köpenhamn äro på den radikala vänsterns listor uppsatta flere kvinnliga kandidater. Den första, fröken Cathrine Horsböl, är innehafvarinna af ett stort möbelmagasin och för öfrigt själf utlärd möbelsnickare. Hon har under flera år på ett utmärkt sätt drifvit sin affär. Särskildt intresserad är fröken Horsböl för frågan om ålderdomspensionering.

Nästa kandidat, fru Anna Hansen, är barnmorska och ordförande i barnmorskeföreningen, där hon uträttat ett arbete af grundläggande betydelse. Äfven bland läkarkåren åtnjuter hon det största anseende. Hon kommer säkerligen, om hon blir vald, att uträtta ett godt arbete till fromma för mödrar och barn, som behöfva samhällets hjälpande hand.

Öfriga kandidater äro fru cand. mag. Elna Munch, d:r Alvilda Harbou Hoff, lärarinnorna fröken Anne Bruun, Laura Boiesen, Margrethe Juhl Broch och Karen Ankersted.

Notiser.

Hr Lagercrantz motion i Stockholms stadsfullmäktige om understöd af stadens medel för år 1909 till Södra kristliga föreningen af unga kvinnor har behandlats af drätselnämndens första afdelning, hvilken emellertid ansett sig sakna skäl att gifva den sitt förord. Afdelningen motiverar sin åsikt med att den finner det rationellare att staden understöder ett mindre antal större föreningar, såsom exempelvis Hem för arbeterskor, hvilken som bekant erhållit kommunalt bidrag, än en mängd smärre, då organisationskostnaderna för de små alltid blifva mera afsevärda än för de större och då den kontroll, som staden måste förbehålla sig att få utöfva öfver med kommunala medel understödd verksamhet, blir svårare och mer betungande om en mängd små föreningar uppstå.

Kvinnans kyrkliga rösträtt. På Viktoriaförsamlingens i Berlin ordinarie kyrkostämma sistl. nov. föreslog skriftställaren Blomquist sådan ändring i församlingens kyrkoordning, att rättighet att deltaga i kyrkostämmans öfverläggning och beslut skulle tillkomma äfven församlingens kvinnliga medlemmar. Kyrkorådet fick i uppdrag att behandla saken och har föreslagit att sådan ändring skulle företagas i församlingens statuter, att till myndig ålder komna kvinnliga församlingsmedlemmar, gifta och ogifta, måtte dels få rösträtt i kyrkostämman, dels kunna väljas till ledamöter i kyrkorådet. Det ursprungliga reformförslaget hade sålunda betydligt utvidgats.

På kyrkostämma den 28 febr. fastslogs kyrkorådets förslag och efter liflig diskussion antogs detsamma med stor majoritet. Frågan skall behandlas af ytterligare en kyrkostämma och går sedan till K. M:t.

"När begreppen klarna", fru Frigga Carlbergs rösträttspjäs, kommer att uppföras i Falun vid sällskapsspektakel i påsk. Stycket har undergått en mindre retuschering, hvarvid d:r Selma Lagerlöf lär ha medverkat.

Gustaf Holmbloms kappaffär, Norrmalmstorg, Stockholm, annonserar i vår tidning sitt rikhaltiga och välsorterade lager. Den välkända firman kan rekommenderas till det allra bästa på grund af sina gedigna artiklar och billiga priser. Denna affär tillhandahåller alltid de modernaste och nyaste modeller.

Stort, offentligt möte för behandling af kommunala frågor hölls söndags middag af Reformvännernas valallians i Stockholm i Reallärroverkets aula. Talare voro löjtnant C. H. Meurling, öfverlärare Carl Lidman, riksdagsman Sven Persson samt fröken Anna Kleman. Den sistnämda framhöll i ett föredrag öfver "Samhällsrätt och samhällsplikt" kvinnornas nyförvärfvade kommunala rättigheter samt därmed följande förpliktelser.

Fredrika Bremer-Förbundets Stipendieinstitution. Till Kalmar länsafdelning af Allmänna stipendiefonden har af fru Anna Wallenberg öfverlämnats en gåfva af 300 kronor.

Våra ärade läsare

uppmanas vördsamt att ifrigt verka för DAGNYS spridning genom värfvande af nya prenumeranter till det snart ingående 2:dra kvartalet.

Föreningsmeddelanden.

Statsbanornas kvinnliga tjänstemannaförening har afhållit årsmöte den 24 februari i Stockholm. Sedan års- och revisionsberättelse upplästs och ansvarsfrihet beviljats valdes till styrelse: Märta Tisell, ordförande (nyvald), Hanna Mendel, sekreterare, Karin Schauman, kassör, Valborg Wikström, v. ordförande, Maria Waller, v. sekreterare, (nyvald), Agnes Svensson och Ellen Martin, supleanter, Fanny Tranberg och Agnes Zimmerman, revisorer. Fröknarna S. Söderhjelm och A. Frisell, hvilka förut varit i styrelsen, hade undanbedt sig återval.

Efter sammanträdet intogs gemensam supé.

Ronneby F. K. P. R. höll den 1 mars sitt årsmöte och hade i samband därmed anordnat ett festligt samkväm, dels med anledning af riksdagsbesluten den 10 februari, dels till firande af föreningens sex-åriga tillvaro. Mötet ägde rum i samskolans gymnastiklokal, som var festligt klädd med granar och enar, flaggor och ljus. En varmhjärtad hyllning ägnades därvid föreningens ordförande, fru Augusta Tonning, för hennes mångåriga rösträttsarbete. Blommor öfverlämnades, och fru A. Svensson framförde föreningens tack i af henne själf författade verser.

Sedan fru Tonning därefter talat om den nu beviljade kommunala valbarheten, lämnade hon en öfverblick af Ronneby rösträttsförenings arbete. Därpå ägnade fru Tonning några ord åt rösträttsföreningarnes första Verkställande Utskott, i det hon nämnde att fru AnnMargret Holmgren bildat Ronneby förening och att fröken Gertrud Adelborg besökt densamma. Särskildt dröjde talarinnan vid Landsföreningens f. d. ordförande fröken Anna Whitlock och hennes insats i rösträttsrörelsen. Fru Tonning frambar slutligen till sin förening ett tack för visadt intresse samt utbragte ett lefve för fosterlandet. Ett samkväm med musikunderhållning vidtog; efter tédrickningen redogjorde fru Tonning för Centralstyrelsemötet i Örebro. En särdeles animerad stämning rådde hela kvällen.

Strängnäsföreningen för kvinnans politiska rösträtt har afhållit ordinarie årsmöte.

Af årsberättelsen framgick, att föreningen under året haft två möten, styrelsen tre.

Sex s. k. studiecirklar ha anordnats, vid hvilka behandlats emigrationen, fattigvårdsfrågan, Göteborgssystemet, de kommunala institutionerna samt nykterhetsorganisationerna i Sverige. Föreningens egna krafter ha därvid anlitats. Diskussioner hafva äfven förekommit. Till studiecirklarna ha Fr. Br.-kretsens medlemmar inbjudits. Ett offentligt möte har hållits med föredrag af mrs Palme-Dutt.

Vid årets stadsfullmäktigeval har tryckt uppmaning, med vidfogadt formulär till fullmakt kringsändts till alla röstberättigade kvinnor. Af dessa ha 22 proc. begagnat sin rösträtt (emot 21 proc. af männen).

En "försakelsedag" hade ordnats till förmån för föreningskassan.

Antalet medlemmar i föreningen uppgår till femtio.

Revisionsberättelsen föredrogs och ansvarsfrihet beviljades den afgående styrelsen.

I styrelsen invaldes: fru A. Widebeck, ordf., fru S. Nordström, v. ordf., fröken E. Rydberg, sekreterare, och fröken N. Hult, kassaförv., samtliga återvalda. I stället för fru E. v. Heijne, som på grund af åtaget uppdrag inom andra föreningar undanbedt sig återval, invaldes friherrinnan T. v. Heijne.

Revisorer blefvo professorskan Törnebohm och fru Charlotte Fehr.

I studienämnden invaldes fruarna S. Nordström, S. Altberg och Hasselberg.

Kretsen beslöt att fortsätta studiecirklarna en gång i månaden samt att kalla fröknarna Staël von Holstein och Ingeborg Vikander att här under närmaste framtiden hålla föredrag. I båda fallen skall föreningen inbjuda till samarbete med Fr. Br.-kretsen.

Till ombud vid mötet i Flen för bildandet af ett länsförbund af kvinnliga rösträttsföreningar utsågs fru A. Widebeck, som äfven fick i uppdrag att ombesörja meddelanden till tidningspressen.

Röda Korsets Kvinnoförening i Stockholm har sedan slutet af januari hvarje vecka, torsdag och fredag, samlats till arbete i sin vanliga lokal n. b. nr 66 Kammakaregatan.

Inom de sex arméförvaltningarna har af k. m:t utsetts de orter, där Röda Korsets fasta sjukhus i krig komma att förläggas. Lokaler upplåtas redan i fredstid åt de förråd af sjukvårdspersedlar och förband, hvilka det tillkommer R. K. kvinnoförening att anskaffa. Såväl förråden som de blifvande sjukhusen komma att förläggas inom de kaserner, hvilka äro uppförda eller planlagda till uppförande på de bestämda orterna. De två kaserner, hvilka närmast äro redo att emottaga R. K:s förråd, äro i 5:e arméfördelningen, Falun, och i 4:de arméfördelningen, Sollefteå. Cirkulär till Röda Korsets Kvinnoförenings lokalföreningar inom dessa fördelningar har utgått från Centralstyrelsen med förfrågan om med huru mycket af sitt förråd de respektive lokalföreningarna anse sig kunna bidraga till utrustandet af de två förenämnda sjukhusen. Denna första uppsättning beräknas för omkring 210 man på hvarje sjukhus. Centralstyrelsen hoppas att redan under 1909 hafva förråden till dessa två sjukhus färdiga.

Röda Korsets lokalförening i Malmö kommer ensam att ombesörja utrustandet af R. K:s första lasarettsfartyg, ångfartyget Öresund.

Nettobehållningen af den »sällskapsafton», hvilken till förmån för R. K. Kvinnoförenings verksamhet gafs å Grand hotell i Stockholm den 11 december 1908 uppgick till kr. 3,500 och har af festkommitterade öfverlämnats till kvinnoföreningens skattmästare.

Södermanlands länsförbund af F. K. P. R. bildades lördagen den 6 mars å Flens järnvägshotell af ombud från föreningarne i Nyköping, Eskilstuna, Strängnäs, Gnesta, Mölnbo tillika med en medlem af den under aftonens lopp bildade Flensföreningen. Stadgar antogos och riktlinjer diskuterades. Af de senare må anföras — förutom den för alla länsförbund gemensamma att inbördes stödja hvarandra och medelst sammanslutning söka åstadkomma föredragsturnéer — planen att försöka upprätta ett ambulerande länsbibliotek. Till ordf. i länsförbundet valdes fru Widebeck, Strängnäs, till sekr. fröken Pålman, Gnesta, och till skattm. fröken Gustafson, Nyköping; revisorer blefvo fru Ekman, Eskilstuna, och fröken Geijer, Mölnbo.

I samband med detta möte var ett offentligt möte anordnadt. Första talarinnan var fröken Pålman, som i sitt föredrag belyste kvinnorösträtten sedd från två olika synpunkter: samhällets och individens. Fru Widebeck bemötte i ett humoristiskt anförande några af männens vanligaste invändningar mot kvinnans rösträttskraf. Programmet utfylldes med musik och unison sång. Salen var fullsatt. Omedelbart efter det offentliga mötets slut bildades Flens afdelning af F. K. P. R., som anslöt sig till Landsföreningen. 20 kvinnliga och 3 manliga medlemmar antecknade sig genast. En manlig ledamot insattes i interimstyrelsen.

Efteråt afåts gemensam supé under den angenämaste stämning.

Landskrona F. K. P. R. hade den 4 mars årsmöte. Års- och revisionsberättelse upplästes. Som hvilande antogs ett förslag, att äfven män skulle ha rätt att bli medlemmar af föreningen. En valkommitté tillsattes för att verka för att motionen om särskild barnavårdsnämd för staden måtte gå igenom vid kyrkostämman i april. Aftonen afslöts med ett med stort bifall mottaget föredrag af fru Ella Billing från Kristianstad öfver ämnet "Hvilka äro självförsörjande och hvilka äro icke självförsörjande kvinnor?" Därefter följde ett enkelt samkväm.

Annonsförmedlare,

pålitliga och välrekommenderade,

önskas för Dagny såväl i landsorten som hufvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,

Drottninggatan 54, Stockholm.

Bättre Siden än Schweizer-siden finns icke.

Begär prof på våra *nyheter* för *våren* och *sommaren* till *klädningar* och *blusar: Ottoman, Liberty, Cotelé, Crêpe de Chine, Louisine, Taffetas, Mousseline,* 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom *broderade blusar* och *klädningar* i *batist, ylle, lärft* och *siden.*
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger *direkt* till *privatpersoner, porto-* och *tullfritt* till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 6 (Schweiz)
Sidentygs-Export — Kungl. Hoflev.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklådor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man *alltid* göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklådor?

Dagnys postprenumerations- och boklådspris är kr. 4:50 för 1/1, 2:50 för 1/2 och 1:25 för 1/4 år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

1) *Antingen:* Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
2) *Eller:* Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrifvelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrifvelser i Rösträttsfrågan 1905—1906 ..... —:50
„ II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.) ..... 6:—
„ III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt ..... —:50
„ IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor ..... —:10
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn ..... —:10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt ..... —:05
„ 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt? ..... —:10
„ 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt? ..... —:10
„ 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt ..... —:10
„ 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? ..... —:05
„ 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen ..... —:10
„ 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ..... —:15
„ 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen ..... —:05
Minneslista ..... —:05
Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning ..... (—:75) —:60
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter ..... —:10
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen ..... —:45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre ..... —:25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren —:25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt ..... —:25
Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskraf ..... —:—

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7–8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen n:ris 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7½ öre pr mm.)

Ung bättre flicka önskar plats i aktningsvärd familj som hjälp och sällskap. Van vid alla i ett hem förekommande göromål. Önskar anses som familjemedlem. Någon lön önskvärd. Svar till "Villig och arbetssam" p. r. Oscarshamn.

24-årig skånska önskar plats i bättre familj att deltaga i hushållsgöromål. Är kunnig i finare handarbeten och linnesömnad. På lön fästes ej afseende blott ett vänligt bemötande samt anses som medlem af familjen. Svar till "Skånska", Helsingborg p. r.

22 års flicka önskar nu genast plats i fam., kunnig i musik och kontorsgöromål, van att undervisa barn. Svar till "22 år, energisk 09", under adr. S. Gumælii Annonsb., Sthlm.

Lärarinna med utmärkta rekommendationer önskar plats från 1 april. Svar till "Musikalisk", Odensviholm p. r.

17 års flicka, som genomgått Schults handelsskola, Linköping, söker plats nu genast som biträde på kontor eller i diverse-handel. Fina referenser fr. föregående platser finnas. Svar emottages tacksamt, märkt "17 år", under adr. S. Gumælius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Snabb maskinskrifverska och stenograf, kunnig i svensk, tysk och engelsk korresp., önskar genast anställning. 2 års praktik å större fabrikskontor. Svar afvaktas till "Stenograf", Gäfle, p. r.

Dam, med vana vid högläsning och med god handstil önskar ett par timmars sysselsättning hvarje e. m. hos äldre, sjuklig eller blind person. Svar till "5—7", Allm. tidningskont. Gust. Ad. torg.

Två flickor, 17 och 18 år, som genomgått 6 klasser i elementarläroverk samt en 2 månaders skolkökskurs äfvensom musikaliska önska komma helst till herrgård för att deltaga i husliga göromål. Svar till "Göteborg 1909", Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Nya Nådhammarhemmet
Djursholm
Riks Djursh. 122. A. T. Djursh. 52 erbjuder klena och nervösa personer ett lugnt och stilla hvilohem. Pris pr dag 5—8 kronor.

KARLSKOGA PRAKTISKA SKOLA FÖR KVINNOR,
tidsenlig läroanstalt, börjar sin 17 lärokurs den 15 maj 1909. **Ämnen:** huslig, ekonomi, sömnad, väfnad, konstslöjd, glansstrykning, bokföring, **realskolans** läroämnen. Nytt läroverkshus. **Pr.-skolan för män** öppnas 2 nov. **4,200 elever** besökt skolorna. Svar och prospekt mot porto. Adr.: **Karlskoga. Joh. Lindholm.**

Deposition & Sparkassa

4½%

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.
Aktiekapital **3,000,000** kr.

Välj det bästa!

Välj det som landets **främsta vetenskapsmän rekommendera** och som allmänt efterfrågas och uppskattas! I alla hem räknas Salubrin som en **nödvändighetsartikel,** äfven om man användt det endast för ett eller annat af de ändamål, hvarför i bruksanvisningen redogöres, exempelvis mot **brännskador, kylknölar, sår, värk** och **svullnad,** förorsakade af yttre skador, **hosta** eller någon annan åkomma.

OBS.! Om Ni vid inköp **tillser att Ni erhåller originalfabrikatet Salubrin,** kan Ni själf utspäda det på sätt, som bruksanvisningen angifver, och Ni slipper därigenom **betala det vatten,** som ingår i **underhaltiga efterapningar,** för hvilka ej sällan fordras högre pris än för samma kvantitet af originalfabrikatet.

LEDIGA PLATSER.

Lärarinneplats

I VÄSTERÅS.

Plats som lärarinna, hufvudsakligast i svenska språket, vid **Västerås högre Elementarläroverk för flickor** är ledig att tillträda den 1 juli. Begynnelselön: 1,500 kr.; dessutom bidrag till pensionsafgiften. Ansökan insändes till Rektor Th. af Billbergh före den 1 april.

Skolstyrelsen.

Två lärarinneplatser bli vid nästa läsårs början lediga vid Simrishamns Samskola.

Undervisningsämnen: kristendom, svenska tyska, geografi och historia.

Lön 1,300 à 1,400 kr. beroende på kompetens.

Kompetens: helst högre lärarinneseminarium.

Ansökningshandlingar åtföljda af läkarebetyg insändas före den 25 mars till *Föreståndarinnan.*

Lärarinneplats vid Kjellbergska Flickskolan i Göteborg blir vid nästa lärsårs början ledig. Undervisningsskyldighet hufvudsakligen i Naturkunnighet. Som biämnen önskas Historia, Svenska eller Matematik. Lönegrader: 1500, 1700, 1900 och 2100 kr. Årligt pensionsbidrag: 180 kr.

Ansökningar **snarast möjligt,** senast d. 20 Mars.

Styrelsen.

Nord. AB 39495

100-tals bitar randigt bomullstyg till förkläden, inneh. 2 met., äkta färg, ljus- eller mörkrandigt, erhålles till 73 öre, 10 bit. 7 kr. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

Mélanogène,

Diquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Endast i

Franska Parfymmagasinet

21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Handarbetslärarinna. En lärarinneplats med uudervisning i handarbete är ledig vid högre flickskola för nästkommande skolår. Sökande torde anmälan sig hos Rektor E. Schwartz, Valhallav. 35, kl. ½5—½6 e. m., före 15 mars.

Vid Sundsvalls Läroverk för Flickor blir till nästa läsår plats ledig för vikarierande lärarinna med undervisningsskyldighet i svenska, kristendom och historia på högre stadiet och mellanstadiet. Kompetens: Högre Lärarinneseminariet eller däremot svarande utbildning.

Lön 1,400 kr. Ansökningar torde före den 20 mars insändas till skolans styrelse.

Kvinnlig Korrespondent, fullt hemma i tyska och engelska, erhåller förmånlig plats genom

STOCKHOLMS UTHYRNINGSBYRÅ,
Kungsträdgårdsgatan 12.
Allm. 235 80. R. 129 07.

En i stenografi och maskinskrifning kunnig Flicka erhåller anställning. Fallenhet för kopiering af ritningar önskvärd. Egenhändigt skrifven ansökan ställd till "Stenografi" inlämnas på Dagens Nyheter, Gustaf Adolfs torg.

Arbetsvan, stadgad bättre flicka, hemmastadd i matlagning och bakning får såsom familjemedlem aflönad plats 15 april i hem på landet där flera tjänare finnas.

Endast erfaren och fullt duglig person antages. Adr.: Fru **Elin Rösiö,** Hagaberg, pr **Jönköping.**

Som sällskap samt hjälp inomhus kan en cirka 30-årig Flicka af god familj nu genast få plats.

Mäster-Samuelsgatan 19 B, till höger i porter, 3 tr. upp.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,
54 Drottninggatan.

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT, utkommer 1909 i sin adertonde årgång.

Ett rikt illustreradt nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

Ett kaffes arom

är till stor del beroende på konstruktionen af de maskiner, på hvilka det är rostadt. Ju bättre maskiner man använder vid rostningen, desto mera fullkomligt utvecklas aromen, under det alla ohälsosamma ämnen aflägsnas.

Karlbergs Specialblandning à 1: 50 pr kg.

består af flera ädla kaffesorter sammanblandade samt rostas på nutidens förnämsta rostningsmaskin i eget förstklassigt rosteri.

OBS.! Renaste smak, högsta arom samt mest omtyckta kaffe i marknaden. Till landsorten mot efterkraf.

K. W. Karlberg **Mäster-Samuelsgatan 10.**
(hörnet af Norrlandsg.)
Kaffeaffär En gros et en Detail.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.
Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.
Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.
Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Kvinnotidskrifter: IV Nutid. Af *E. K—n.*
Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.
Den kvinnliga rösträttsrörelsens största seger.
Motion angående utredning om förbud för nattarbete för såväl män som kvinnor. Af borgmästare *C. Lindhagen.*
Allmänhetens ökade kraf på skolan i våra dagar.
Grundlagsändringar vid årets riksdag. Stockholms F. R. P. R:s möte den 2 mars.
En ung sjuttonhundratals-societetsdam. Ur *Malla Montgomery-Silfverstolpes memoarer.* I. Af *Lotten Dahlgren.*
Insänd litteratur.
Utlandet.
Notiser.
Föreningsmeddelanden.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.